

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav světových dějin

Nám. Jana Palacha 2, Praha 1, 116 38, Česká republika
Tel. +420 221 619 203, +420 221 619 207; fax: +420 221 619 385
E-mail: svetdejiny@ff.cuni.cz, makovar@ff.cuni.cz

Jan, Koura, *Kyperská otázka v zahraniční politice Spojených států amerických v letech 1960-1974*, Praha 2009, Seminář nejnovějších dějin, Ústav světových dějin FF UK v Praze, Rigorózní práce, 105 str. rkp.

Jan Koura své práci v Semináři nejnovějších dějin rozhodl analyzovat jedno z velkých a přece jako by „pozapomenutých“ témat světové historie druhé poloviny minulého století, tj. politiku Spojených států amerických vůči Kypru v 60. a 70. letech. Hned na úvod je třeba říci, že se s náročným úkolem vypořádal výtečně a že jde o práci velmi kvalitní.

Pokud jde o konkrétní rozbor práce, její první kapitola plní jakousi uvozovací roli (stručný nástin kyperských dějin do roku 1960, zásady americké politiky vůči východnímu Středomoří ve druhé polovině 40. a na počátku 50. let, a také americko-řecké a americko-turecké vztahy do klíčového roku 1974), ale přesto je velmi důležitá i cenná pro další čtení.

Jádro rigorózní práce tvoří druhá a třetí kapitola: analýza zahraniční politiky USA vůči brisantnímu „kyperskému problému“. Na úvod musím zdůraznit, že nesporná kvalita Kourovy rigorózní práce vychází ze studia nevydaných i vydaných pramenů a početné odborné literatury (na tomto místě je třeba vysoce ocenit Kourovo bádání v *The National Archives*, London-Kew, realizované během „erasmovského pobytu“ ve Velké Británii, ale též v České republice). Nejde ani tak o to, že Koura s pečlivostí sobě vlastní rekonstruuje, s nadsázkou řečeno „den po dni“ průběh klíčových momentů obou kyperských krizí (v 60. i 70. letech), ale především to, že dokáže oddělit banální od podstatného, sekundární od primárního a zásadního. Kourova práce není nijak dramaticky rozsáhlá, ale při pečlivém čtení musí vzbudit respekt! Analýza složité situace, do níž několik po sobě jdoucích amerických administrativ přivedla situace na Kypru a s tím související vyostřené vztahy mezi dvěma členy Severoatlantické aliance, je podle mého názoru bezchybná, intelektuálně na výši, občas i vtipná. Studium diplomatických nót, nejrůznějších memorand, prohlášení je přitom nesmírně

náročné; ještě obtížnější je „vyhmátnout“ z relací diplomatů a profesionálních politiků to opravdu zásadní, ono klasické „čtení mezi řádky“ a jejich interpretace. Přestože se na tomto místě nechci pouštět se do podrobného rozboru jednotlivých kapitol Kourovy diplomky, některé části, aspekty a drobné nuance nemohu pominout – jako příklad bych rád uvedl jeho přesné hodnocení bezprostředních příčin druhé kyperské krize, výtečnou analýzu balancování USA mezi Řeckem a Tureckem po kyperském převratu, rozbor selhání Kissingerova konceptu rovnováhy moci či stručnou analýzu aféry Watergate jakožto faktoru ovlivňující politiku USA v kyperské krizi.

Na závěr posudku musím ocenit rovněž velmi dobrou jazykovou a stylistickou stránku Kourovy práce; obsah a forma tu jdou, tak říkajíc, „v ruku v ruce“. Z výše uvedených důvodů je, alespoň doufám, jasné, že rigorózní práci Jana Koury doporučuji k obhajobě a věřím, že bude úspěšná.

V Praze, 8. dubna 2009

Doc. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Ústav světových dějin FF UK v Praze